

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 16 kwietnia 2024 r.

Poz. 2236

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.97.2024.AA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 11 kwietnia 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463, poz. 1688)

stwierdzam nieważność

§ 1 ust. 8 i ust. 9 Załącznika do uchwały Nr LXXXIII/631/2024 Rady Miejskiej Dębna z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi sąsiedzkie, częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania oraz wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich i sposobu rozliczania wykonywania takich usług.

Uzasadnienie

W dniu 20 marca 2024 r. Rada Miejska Dębna podjęła uchwałę Nr LXXXIII/631/2024 w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi sąsiedzkie, częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania oraz wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich i sposobu rozliczania wykonywania takich usług.

Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 21 marca 2024 r.

Materialnoprawną podstawę badanej uchwały stanowią przepisy art. 50 ustawy o pomocy społecznej¹⁾, w myśl których *osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych* (ust. 1). *Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich* (ust. 1a). *Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczególne warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczególne warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania* (ust. 6). *W przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczególne warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług* (ust. 6a).

W niniejszej sprawie niesporne jest, że uchwała wydana w oparciu o cyt. regulację jest aktem prawa miejscowego, zaliczonym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej²⁾ do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Taki akt normatywny musi zatem odpowiadać wszystkim wymogom, jakie prawo stawia w odniesieniu do zasad tworzenia i obowiązywania systemu źródeł prawa. W stosunku do aktów prawa miejscowego istotne znaczenie ma norma zawarta w art. 94 Konstytucji RP, który stanowi, że organy samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach. Oznacza

¹⁾ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.).

²⁾ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

to, że organy jednostek samorządu terytorialnego mogą stanowić akty prawa miejscowego tylko na podstawie wyraźnej normy kompetencyjnej zawartej w ustawie i tylko w takim zakresie, jaki wynika z przepisu upoważniającego. Uwzględniając hierarchiczność źródeł prawa akty tego typu mają charakter zależny od źródeł prawa wyższego rzędu, czego konsekwencją jest stanowisko, że nie mogą normować materii uregulowanych aktami wyższego rzędu, a tym bardziej modyfikować przepisów w nich zamieszczonych.

Analiza treści uchwały Nr LXXXIII/631/2024 prowadzi do wniosku, że nie spełnia ona opisanych wyżej wymogów.

Za wadliwe – w ocenie organu nadzoru – uznać należy przepisy §1 ust. 8 i ust. 9 Załącznika do ww. aktu, w myśl których:

8. *Usługi sąsiedzkie wykonywane są przez osobę mieszkającą w sąsiedztwie i wskazaną przez osobę zainteresowaną albo jej przedstawiciela ustawowego. Osoba wykonująca usługi nie może być spokrewniona z osobą korzystającą z usług.*

9. *Usługi sąsiedzkie mogą być wykonywane przez osoby nie posiadające kierunkowego przygotowania zawodowego.*

Organ stanowiący Gminy, podejmując uchwałę na podstawie art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej został upoważniony wyłącznie do określenia szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich, a także sposobu rozliczania wykonywania takich usług. Z kolei, warunki, jakie musi spełniać osoba, która może usługi sąsiedzkie świadczyć, zostały uregulowane wprost w art. 50 ust. 4a ustawy, gdzie prawodawca wskazał, że *osobą wykonującą usługi sąsiedzkie może być osoba, która:*

- 1) *jest pełnoletnia;*
- 2) *nie jest członkiem rodziny osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;*
- 3) *nie jest oddzielnie zamieszkującym małżonkiem, wstępnym ani zstępnym osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;*
- 4) *złożyła organizatorowi usług sąsiedzkich oświadczenie o zdolności pod względem psychofizycznym do świadczenia takich usług;*
- 5) *zamieszkuje w najbliższej okolicy osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;*
- 6) *ukończyła szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy;*
- 7) *została zaakceptowana przez osobę, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;*
- 8) *została zaakceptowana przez organizatora usług sąsiedzkich.*

Określone przez prawodawcę kryteria muszą być spełnione łącznie przez podmiot świadczący usługi sąsiedzkie, rada gminy nie jest natomiast umocowana do modyfikacji tych kryteriów ustawowych w jakikolwiek sposób.

Wprawdzie, jak przyjmuje się w judykaturze, dopuszczalne jest powtórzenie w akcie prawa miejscowego zapisów ustawowych, pod warunkiem, że powtórzenie ma charakter dosłowny (wyrok WSA w Poznaniu z 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt IV SA/Po 1284/14). W sytuacji jednak, w której organ dokonuje zmiany przepisów ustawowych, albo powołuje w akcie wyłącznie fragmenty, może to spowodować, że zamierzona przez ustawodawcę treść przepisu traci swoje pierwotne znaczenie, zatem należy uznać wówczas, że organ narusza w ten sposób prawo w stopniu istotnym (wyrok WSA z Łodzi z dnia 7 marca 2018 r., sygn. akt II SA/Łd 94/18).

Konkludując, przyjęć należy, że stwierdzenie nieważności §1 ust. 8 i ust. 9 Załącznika do uchwały Nr LXXXIII/631/2024 Rady Miejskiej Dębna z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie *określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi sąsiedzkie, częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, a także trybu ich pobierania oraz wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich i sposobu rozliczania wykonywania takich usług* jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Bartosz Brożyński
I Wicewojewoda Zachodniopomorski